

Túlfeszült szörnyetegünk

KÖNYVKRITIKA - LXV. évfolyam, 24. szám, 2021. június 18.

Demmel József: Szörnyeteg Felső-Magyarországon? Grünwald Béla és a szlovák-magyar kapcsolatok története. Ráció Kiadó, Budapest, 2021, 284 oldal, 3750 Ft

A történet dióhéjban: Grünwald alispán 1873-ban *Svornost* címmel szlovák nyelvű, de magyar érdekű politikai lapot indított, amely őt azonnal a „szlovák entuziaszták első számú ellenségévé” tette. Utóbbiak egyike, Viliam Pauliny-Tóth vitriolos gúnyiratot adott ki *Spanielska komédia* címmel, Bellos Rinaldos nőcsábász rablóvezérrel a főszerepben: benne mindenki Grünwaldra ismerhetett. Az alispán védekezni sem tudott, hiszen azzal leleplezte és még nevetségesebbé tette volna magát. Demmel nyomozása feltárja továbbá, hogy Grünwald egy általa el nem ismert, törvénytelen gyermek (bizonyos Augustina Szlimaktól született Németh Pál) apja volt, amit később ő maga a barátjának, Ipolyi Arnold püspöknek írt levelében be is vallott. Minderre következett 1874-ben Zólyom megye indítványa a három szlovák gimnázium bezárásáról, majd a sajtóhadjárat, a minisztériumi vizsgálat, s végül az addigi elutasító álláspontját megtagadó Trefort miniszter radikális döntése. Grünwald tehát mégis győzött, győzelmét pedig megkoronázta a Matica Slovenská betiltása 1875-ben.